

Datum

Dnr

Ändringshistorik

Datum	Version	Ändrad av	Ändringar
2021-07-27	Version 1	Marit Hedlund	Skapat dokument
2021-11-15	Version 2	Marit Hedlund	Fördjupat åtgärdsavsnitt
2022-11-24	Version 3	Marit Hedlund	Utvärdering 1 första åtgärder
2022-03-31	Version 4	Marit Hedlund	Justering av arealer

Restaureringsplan för N2000-området Edenryd, SE0420274 inom projektet LIFE RestoRED **LIFE19 NAT/SE000172**

Summary

This document provide a brief overview of the measures that will take place in the LIFE RestoRED project at the N2000 site Edenryd, SE0420274. Location of different actions can be seen in the maps in the end of this document.

Om Projektet

Projektet LIFE RestoRED arbetar med att restaurera skötselkrävande naturtyper, mestadels betesmarker och slåtterängar. Arbetet utförs inom N2000-områden under åren 2021 till 2027. Naturtyperna som restaureras finns med på den rödlista för naturtyper som EU tagit fram. Arbetet som omfattas av den här restaureringsplanen utförs av Länsstyrelsen i Skåne. Läs mer om projektet på webbplatsen [Startsida - LIFE restoRED](#)

Uppgifter om området

Natura 2000-område: Edenryd, SE0420274

Naturresevat: Nej

Län: Skåne

Kommun: Kristianstad

Förvaltare/kontaktperson på Länsstyrelsen: Marit Hedlund

Koordinater för restaureringsområde: 469 054,62E 6 210 386,35N m

Viktiga kontaktpersoner/organisationer i N2000-området:

Kontakter i området är markägare och djurhållare, men tillstånd att ange deras namn i denna plan har inte inhämtats.

Beskrivning av objektet

Edenryd är ett stort och varierat, betat och artrikt område med öppna beten, betade skogsdungar och havsstrandängar längs Östersjön i nordöstra Skåne. Mellan de öppna livsmiljöerna finns olika sumskogar med al och på torra delarna gamla hassellundar med enstaka gamla ek- och bokträd och andra lövträd. Området har ett stort utbud av blommande växter och buskar som hagtorn, slån, rosor och vildkörnbär. Skötsel för jordbruksändamål har i århundraden format landskapet och spåren kan lätt ses i de ständigt närvarande stenmurarna, röjda gamla åkrar och betesmarker. Berggrunden i området består av sandsten med lager av glacial morän och sand ovanpå. Området har bitvis varit mer blött och det rinner flera diken genom området som tömmer vatten från åkermarker längre inåt landet.

För närvarande är området i ett ganska dåligt skick eftersom stenigheten och småskaligheten gör det mycket skötselskrävande.

Den del av Natura 2000-området som ingår i projektet domineras av träd- och buskklädda betesmarker. Små arealer betad strandäng finns längs havet men bryts ständigt upp av buskage och inväxande träd. Trädskiktet är mycket tätt och stora arealer f d åker är överväxta med al som spridit sig ut från de ursprungliga små och glesa dungar man kan se på flygfoton från 1940-talet. Sedan 1940-talet har medelvattenståndet i havet intill Edenryd höjts med 10-15 cm. Området är nu ganska blött generellt och de många diken som genomkorsar området fungerar inte längre för avvattnings.

Syfte och mål med åtgärderna i projektet

I det här området ska de trädklädda betesmarkerna, 9070, restaureras till ett ljusare och öppnare tillstånd och dungarna ska bli tillgängliga för beteshävd genom att de ogenomträngliga buskridåerna som blockerar dungarnas ytterkanter bryts upp och omskapas till ljusa och artrika bryn. Trädarter som ek, ask, fågelbär mm ska gynnas på alens bekostnad. Skogsområdena är klassade som 9162 men ska enligt handbok [Vägledning skog - Näringsrik eskog \(naturvardsverket.se\)](#) klassas som 9070 eftersom betet är pågående.

Ytorna med första generation al var öppen betesmark för 80 år sedan.

I de öppnare delarna ska naturtypen silikatgräsmarker, 6270, ges en stärkt ekologisk status genom att buskar och träd av igenväxningskaraktär röjs bort, och stubbarna från dessa dras upp eller fräses bort. På flera områden ska al som spridit sig in på på före detta åkermark och betesmark avverkas och deras stubbar grävas bort.

Längs havet på strandängarna längs Östersjön, 1630, ska de helt öppna markerna återskapas där buskar och träd har trängt ut från dungarna i inlandet.

Vid slutet av projektet ska igenväxta partier omvandlats till öppen artrik gräsmark med gott om nektar och pollen för pollinatörer och framtida skötsel av området vara säkrad genom att området betas och vid behov röjs. Röjning ska kunna ske mer sällan då rotskott inte ska vara lika vanligt.

Allmänheten och sakägare ska ha fått kunskap om projektet genom skyltning och träffar tillsammans med förvaltaren på plats i området.

Tillgängligheten i området ska ha ökat genom att de täta dungarna blir tillgängliga för friluftslivet och upplevelsen av det gamla kulturlandskapet förstärks när igenväxta kulturelement som fägator och stenmurar röjs fram.

Tabell 1 Naturtyper som omfattas av projektåtgärder

Naturtypskod	Natura 2000 naturtyp (namn)	Areal (ha)
9070	Trädklädda betesmarker	26,3
6270	Silikatgräsmarker	2,6
1630	Strandängar vid Östersjön	0,1

Åtgärder som är aktuella i N2000-området Edenryd

Tabell 2 Planerad omfattning

Action	Namn	Längd (m)	Area (ha)	Antal
C1.1	Röjning och avverkning		15,4	
C1.2	Restaureringsbete		17,6	
C1.5	Stubbfräsning		5,6	
C2.1	Stängsling	3685		
C2.2	Borttagande stängsel	3685		
D1	Fotodokumentation			3
D2.1	Uppföljning av naturtyper		17,6	
D2.3	Fågeluppföljning		14,5	2
D5.2	Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare		15,4	
D5.3	Planering och utvärdering av skapande av död ved		15,4	
E1.1	Obligatorisk projektskyt			1

Beskrivning av åtgärderna

Action C1.1 Røjning och averkning

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: Första omgång November 2021

Beskrivning:

På områden där stubbdragning ska genomföras sågas buskar och träd på tillräcklig höjd för att möjliggöra grepp med maskinverktyg. Mindre buskar och träd kan antagligen ryckas/fräsas utan föregående sågning.

Ytor där uppdragning/fräsning bedöms omöjligt röjs buskar och träd av vid markytan med röjsåg. Denna åtgärd upprepas flera gånger under projektet.

Materialet förs ut och erbjuds markägarna för avsalu.

Utvärdering 1: Røjning utfördes första omgången vintern 2021-22. Stor vikt lades på att skapa framkomlighet för djur, lyfta fram kulturelement som fägator, öppna upp bryn och friställa stora grova träd. Uppslag från rötter förekom rikligt men såg under betessäsong 2022 relativt bra ut ändå.

Alla avropade arealer kunde inte röjas då vattnet i havet stog högt och inte tillät upptorkning förrän i april-maj. På dessa ytor kommer åtgärder behöva göras under torrår och helst augusti -september.

Action C1.2 Restoration grazing

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: 1 maj 2022 – ca 20 oktober 2022

Beskrivning: Markerna betas i huvudsak av nöt av kötttras och häst (östligaste fastigheten).

Utvärdering 1: Betestrycket är tillräckligt för gräs och örter, men inget av djurslagen äter sly eller buskar.

Action C1.5 Stubbfräsning/stubbdragning

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: Första ytorna februari 2022,

Beskrivning:

I Edenryd kommer mycket av stubbhanteringen gälla al i olika storlekar. Stubbar av al dras hållre upp än fräses. Rätt tidpunkt är viktig att välja eftersom markerna blir väldigt mjuka när det regnat och vattnet står kvar i alla diken och låga partier.

Utvärdering 1: Mindre testyta frästes respektive buskdrogs. Resultat överträffar manuell røjning vad gäller kvalitet på grässvål och uppslag av nya buskar.

Action C2.1 Stängsling

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2025-03-31

Genomförs: Första sträckorna under vintern 2021-2022

Beskrivning:

Stängslingen är tänkt att göras med två eltrådar på stolpar monterade ovanpå/i stemurarna för att göra røjning längs stenmurens fot så enkel som möjligt och för att behålla de gamla traditionella stängsellägena som även är fastighetsgränser.

Utvärdering 1: Skogsstyrelsens arbetslag fick väldigt bra resultat. Montering av stolpar i stenmurarna gick förvånansvärt bra och stängslen blev stabila och var lätta att hålla med ström då uppväxt i trådar blev minimal.

Action C2.2 Borttagande stängsel

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2025-03-31

Genomförs: Första sträckorna vinter 2021-2022

Beskrivning:

Stängslen i området är av mycket låg kvalitet och den inhängnande effekten utgörs lika mycket av inväxande taggiga buskar som av stängselmaterial. En blandning av taggtråd och eltrådar med allt från gamla ek- och enstolpar till moderna tryckimpregnerade stolpar förekommer. Alla stängsel går på gamla stenmurar av varierande höjd som inte räcker som ensamma staket. Borttagandet sker både under och efter röjning av buskar.

Utvärdering 1: Röjning i flera omgångar i breda stängselgator krävdes för att få rent allt så att nytt stängsel kunde byggas. Mycket satt inväxt i träd.

Action D1.Fotopunkter

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: Påbörjas sommar 2021

Beskrivning:

För att dokumentera effekten av restaureringsåtgärderna kommer foton att tas på strategiska platser före restaureringsåtgärder och efter genomförda åtgärder. Fotopunkterna finns utmärkta på karta nedan.

Fotodokumentation sker också under genomförandet av projektet och publiceras som en enkel rapport på projektets webbplats [Startsida - LIFE restoRED](#)

Action D2.1 Utvärdering av bevarandestatus för naturtyper

Möjlig tidsperiod: 2026-03-01 till 2027-02-28

Genomförs:

Beskrivning:

Efter genomförd restaurering ska en bedömning göras om statusen för de naturtyper som restaurerats har förbättrats. Bedömningen sker genom observationer på plats och kan genomföras av den som ansvarat för restaureringen, eller en särskild inventerare. Data från genomförda inventeringar av arter och naturtyper används också som underlag för bedömningen. Bedömningen kommer slutligen att registreras i Naturvårdsverkets databas NNK.

Action D2. 3 Fågeluppföljning

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-07-31

Genomförs: vår-sommar 2021 samt vår sommar 2026

Beskrivning:

För uppföljningen av fåglar används metod beskriven i "[Undersökningstyp, Fåglar: Linjetaxering, samt kombinerad punkt- och linjetaxering \(naturvardsverket.se\)](#)" som finns publicerad på Naturvårdsverkets webbplats.

Metoden har anpassats för platsen genom att den inventerade ytan inkluderar både ytor av 1630 som är öppna i nuläget och ytor som har som mål att återgå till naturtyp 1630 genom restaurering i projektet. Detta för att få en bild av vilka arter som rimligen kan återtablara sig på de restaurerade ytorna.

Resultaten kommer publiceras på projektets [Startsida - LIFE restoRED](#) och Länsstyrelsens webbplats [Publikationer | Länsstyrelsen Skåne \(lansstyrelsen.se\)](#)
 Inventeringen genomfördes av Nils Waldemarsson från Nordöstra Skånes fågelklubb enligt den föreskrivna metoden. Se rapport inventering av häckfåglar inom Natura 2000-området Edenryd 2021.

Action D5.2 Planering och utvärdering av åtgärder för pollinerare

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

I samband med restaureringsåtgärder kommer särskild hänsyn tas till pollinerarnas framtida miljö. Särskild hänsyn för att spara blommande och bärande buskar inom restaureringsytorna kommer att göras generellt och märkas ut med i fält genom snitsling. Sly och skugande trädskikt kommer att glesas ut för att gynna ljuskrävande buskar och markflora. För planeringen av pollinerarnas miljö har projektets receptsamling för möjliga åtgärder använts och efter genomförd restaurering kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Resultaten kommer publiceras på projektets [Startsida - LIFE restoRED](#)

Action D5.3 Planering och utvärdering av skapande av död ved

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: Vinter 2021-2022

Beskrivning:

I samband med avverkning av träd inom action C.1 kommer död ved att skapas. Ett antal faunadepåer kommer att lämnas inom alla ytor med 9070 där gallring görs. Åtgärderna finns utmärkta på kartor nedan.

För planeringen av vilken död ved som ska skapas har projektets checklista använts och efter genomförd avverkning kommer insatsen att utvärderas och dokumenteras i projektets databas.

Action E1.1 Obligatorisk projektskylt

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs:

Beskrivning:

En skylt som beskriver projektets arbete kommer att sättas upp. Placeringen av skylten finns utmärkt på karta nedan.

Action E1.5.1 Infomöte markägare brukare

Möjlig tidsperiod: 2021-03-01 till 2026-12-31

Genomförs: Augusti 2022

Beskrivning: Alla markägare och djurhållare kallades till en fältvandring. Alla utom två markägare kunde närvara. Vi promenerade igenom alla tre fastigheter och tittade på resultatet hittills och diskuterade planerna framöver och eventuella önskemål från markägarnas och djurhållarnas sida.

Kartor

Bild 1 Översiktskarta, N2000-området Edenryd, SE0420274
Overview for the site Edenryd, SE0420274

Bild 2 Detaljkarta, åtgärder som genomförs i projektet är syns
Detailed map for measures in the project.

LIFE-programmet

Den här restaureringsplanen har producerats med stöd av Europeiska kommissionens LIFE-program. Ståndpunkter och faktainnehåll representerar projektet LIFE RestoRED och representerar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens eller byrån CINEAs uppfattning eller ståndpunkt. Läs mer om LIFE-programmet på EU-kommissionens webbplats : <https://ec.europa.eu/easme/en/life>

Name of the picture: Overview Edenryd

Overview map of Natura 2000 site

Site: SE0420274 Edenryd

Natura 2000 status: SAC

© Länsstyrelsen © National Land Survey

Name of the picture: Edenryd project actions map

Map showing location of project actions
Site: SE0420274 Edenryd
Natura 2000 status: SAC

Map scale: 1:6000

© Länsstyrelsen © National Land Survey

